

Gångdansar

UTGIVNA AV

NORDISKA MUSEET.

ANDRA UPPLAGAN.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1913.

Våra gamla folkvisor voro ursprungligen avsedda, ej att läsas eller att föredragas för en åhörarekrets av en enskild sångare, utan deras avsjungande beledsagade en handling, i de allra flesta fall sjöngos de till dans, de utgjorde den musik till vilken man plögade »tråda dansen». Dansen idkades nämligen under medeltiden och ännu in på 1600-talet med en helt annan iver än nu för tiden. I stället för att använda musikinstrument, som då ej voro så vanliga, sjöng man till dansen. Och visans ord voro levande för alla, i dem förtaltes om tilldragelser som fängslade intresset, ofta nog om sägner som höllos för sanna och upplevade.

Denna folkvisedans var ej särskilt utmärkande för Norden, den fanns över hela Europa, och torde ännu leva kvar i en eller annan avlägsen bygd. Så är fallet på Färöarna, där ännu dansen trådes efter gamla sånger från hedentid, men också ofta efter av deltagarna nyss diktade strofer. Sångdansen ger där sin prägel åt såväl ungdomens som de äldres sällskapliga samvaro. Ungdomen lär genom vissången de dygder, som visorna mest prisa: manligt mod, ärligt och trofast sinne, ridderlig håg, självuppoffring i vänskap och kärlek, hat mot lögn, feghet och svek. Visan kan där ock tjäna att avstraffa den skyldige; är det någon, som man ville ge en grundlig läxa, så taga två handfasta karlar honom mellan sig i dansen och låta honom höra nidvisor, ofta nog ej så milda.

Tack vare dansen ha genom muntlig tradition på Färöarna bevarats en rikedom av gamla sånger, medan i vårt land och annorstädes, där dansen är förgäten, också mängden av de gamla sånger som ledsagade denna numer gått förlorade.

Melodierna till de här upptagna sångdansarna äro, såsom av hänvisningarna framgår, dels upptecknade efter fru Hulda Garborg, när hon sjöng dem här i Stockholm, dels uppsatta efter Arwidsson, *Svenska fornsånger*; Geijer och Afzelius, *Svenska folkvisor*; »A. E.», *Från berg och dal*, samt Eggelins sångbok. Dessutom förekommer en sånglek från Uppland.

Den medeltida sångdansen hade flera former, men vanligen utfördes den så, att män och kvinnor togo varandra i hand och dansade i ring. En av deltagarna föredrog där-

vid dansvisan, i vars omkväde sedan alla stämde in. Försångaren var även fördansare, i det han skulle ange dansens takt. Under det vistexten sjöngs, gick dansen sakta och stillsamt, så att alla de dansande skulle kunna höra innehållet, vid omkvädet blevo rörelserna däremot livligare.

Vilka dansstegen voro, har man svårt att få full klarhet om av de knappa meddelanden som finnas bevarade i litteraturen, men just dansarna på Färöarna kunna härvid ge den ledning som behöves.

Försångaren fattar en av deltagarna vid handen och börjar sången, övriga skynda till, och ringen slutes. Färö-ringen rör sig åt vänster med 6 dansteg: vänster fot fram, höger efter, åter vänster fram, höger efter (andra gången följer höger något dröjande), höger fram, vänster efter. Var och en håller den till vänster stående tätt under armen (vänstra tummen över den högra), de dansande se varandra i nacken. Fattningen vilar lätt på högra höften. Vid omkvädet svängas armarna efter rytmen något inåt uppåt, och ringen glesnar, för att vid nästa vers åter röra sig skuldra vid skuldra. Visans »händelse» markeras stundom genom att försångaren, utan att släppa de bredvidstående händer, gör en bukt inåt i ringen och drager deltagarna efter sig. Efter ungefär ett varv är ringen åter rund.

Fru Hulda Garborg, som inövade folkvisedansarna vid vårfesten 1904, har själv på Färöarna lärt de dansar, som där fortleva. De försök, som på hennes initiativ under de senaste åren gjorts att i Norge återuppliva denna därstädes såväl som i Sverige redan glömda folksed, synes hava burit goda frukter. Särskilt har den slagit igenom bland ungdomen ute i bygderna.

Några av deltagarna i vårfesterna 1904 och 1905 stiftade hösten 1905 Folkvisedanslaget i Stockholm. Sångdansen utövas av dess medlemmar i enlighet med de i det följande meddelade beskrivningarna, vilka böra kunna utgöra en ledning för dem, som sett och hört dessa visdansar och själv önskar lära sig desamma.

Sångdansens livande och sammanhållande makt, dess skönhet och fornstämning gör den förtjänt av att åter komma till heders i vårt land.

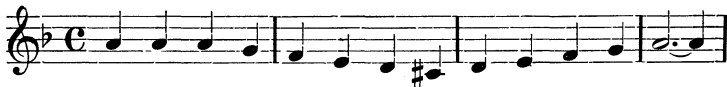

1. Sigurdskvädet.

Sigurdskvädena, av hvilka 15 stycken finnas upptecknade, äro de äldsta danskväden som leva kvar på Färöarna. De handla alla om den över hela Norden så uppburne sagohjälten Sigurd Fafnesbane och om hans färder på hästen Grane. Melodien, som är en och densamma till alla sigurdssångerna, torde även den vara synnerligen gammal; den är upptecknad efter fru Garborgs sång. Här upptages endast några av de 59 stroforna hörande till Dvergemöy I. Översättningen från färöiska är verkställd av *Ruben G:son Berg*.

Sjunges till dans i slutet ring med färöstep (se förordet).

Indansning vid andra »gullet» i omkvädet i exempelvis verserna 4, 10, 15.

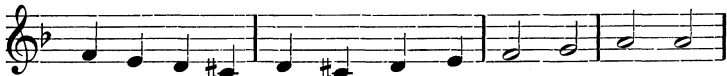
1. Hört har jag från for-dom tid att ör-nen far kring värld,

Nu skall jag kvä-da om Si-gurd den un-ge, om hans för-sta

färd. Gul-let från he-den bar Gra-ne, gul-let från

hed bar Gra-ne, Si-gurds svärd vart dra-kens ba-ne,

se-ger han ö-ver dra-ken vann, gul-let från he-den bar Gra-ne.

2. Örnen är det snabbaste djur,
flyger så långan led.
Nu skall jag kväda om Sigurd den unge,
när först till strids han red.
3. Skölden skiner i gyllene sal,
han är icke kommen till dans.
Sigurd den unge, Sigmunds son,
så nämner jag namnet hans.
4. Sigurd gångar i salen fram
och djärvt till orda tager:
»nu lyster mig rida till Dvärgaskog
och de vilda djuren jaga».
5. Hjalprek konung talar så
och lägger Sigurd på sinne:
»dvärgamål och trollefröjd
bo i berget inne».
6. Sigurd sig svingar på Granes rygg,
han tarvar ingen töm,
så lätt och snabbt han rider fram,
som båten far med ström.
7. Sigurd rider första dagen,
tills det lider mot kvällen;
ridten bär mot mörkan skog,
fjärran hans faders välden.
8. Sigurd red genom skogen fram
i dagar och nätter tre,
men varken kristen eller troll
kunde han för sig se.
9. Sigurd red genom skogen fram,
det bar över sten och stock.
Då står det framför honom med ens
en myllrande människoflock.
10. Sigurd sitter på Granes rygg
med både sköld och svärd:
»här skall jag rida längre fram
för att skönja eder färd».
11. Sigurd rider sig längre fram,
den ridten var ingen dans.
Han ser det knytnas framför sig
av dvärg vid dvärg en krans.
12. En av dvärgarna gick fram,
det är ryktat vida:
»är du kommen att leka här
eller är du kommen att strida?»

13. Sigurd sitter på Granes rygg,
han var icke blid i hågen.
Blyg var Sigurd för dvärgarna,
tordes ej svara på frågan.
14. En av dvärgarna steg fram,
het han var i håg,
höjde upp sin högra hand
Sigurd i anlete slog.
15. Sigurd svärdet ur slidan drog,
det stålet klingade gott;
»detta är det första sår,
som jag i strid har fått».
16. Sigurd svärdet ur slidan drog,
höjde den klingan blå;
så den dolske dvärg han slog
klöv i stycken två.

2. Ormen länge.

»Ormen länge» är en färöisk dansvisa, som skildrar hela Svolderslaget. Den dansas till en gammal form av sångdansen, kallad »hringbrot», nu även glömd på Färöarna. Melodien är upptecknad efter fru Garborgs sång. — De här upptagna stroforna äro översatta av *Ruben G:son Berg*.

Sjunges till dans i slutan ring med färösteg (se förordet).

Vid vers 4 eller 5 (beroende på ringens storlek) vänder sig försångaren utåt under sin vänstra och grannens högra arm, ringen följer efter och rör sig såhunda *utåtvänd* till vers 7 eller 8, då försångaren, med ovan beskrivna rörelse, *motsols*, vänder ringen *inåt*.

1. Vil - jen I lyss - na till kvä - det mitt och vil - jen I

tro där - up - på? Om ko - nung O - lof Tryg - va -

son skall nu min vi - sa gå - - å. Dan - sen glim -

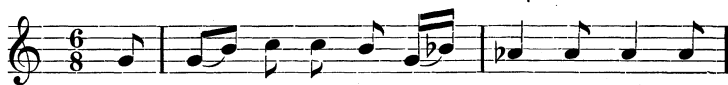

2. Det byggdes och smiddes på kungens bud
en drake vid havets strand,
Ormen länge, det största skepp,
som restes i Norges land.
3. Förgyllande skeno dess stävar två,
och sidorna blänkte blå.
Förgyllande glimmade skölden i topp —
sagorna säga så.
4. Konungen sitter i högsätet sitt
och talar till sina män:
»Nu skola vi segla på saltan sjö,
som jag drömde för längesen.»
5. Karska och glada svarte hans män:
»Herre, vi skola dig följa.
Med dig vi ej rädas för hårdaste strid
eller för brantaste bölja.»
6. Högvuxen sven från berget sprang,
bar en båge jättelik.
»Jarlen av Ringerike
han sände mig nu till dig.»
7. Och konungen sade till svennen så
med gamman i sin hug:
»I sanning skall du säga mig,
du gosse, hur kallas du?»
8. »Ejnar skall du kalla mig,
väl vet jag spänna bågen.
Tambar nämner jag bågen min,
dess pil far snabb som lågen.»
9. Så gingo de ned till havets strand,
väpnade män och gäva.
När skeppet de skjuta ur skjulet ut,
träden och markerna bäva.

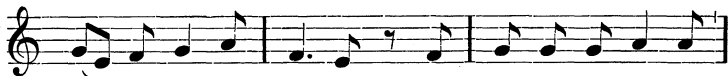
10. Silkesegel de hissa för vind
att ut i havet gånga.
Så är det sagt, att kungen själv
styrde Ormen långe.
-

3. Didriksvisan.

Didriksvisorna höra till de äldsta svenska kämpavisorna. Den här upptagna handlar om Didrik af Bern, sagonamnet för östgoternas konung Teodorik (d. 526) och hans i Norden mest kände kämpe Vidrik Velandsson. — Efter Steffen, *Svenska folkvisor*, 9. Melodien efter Arwidsson, *Svenska fornsånger*, I. Sjunges till dans i slutna ring med färöstege (se förordet). Uppmärksamheten fästes å rytmen inverkan på fjärde och femte stegen.

1. Kong Did - rik sit - ter på Ber - tings-borg, han

ser sig ut så vi - da: »Gud gi - ve, jag vess - te

käm-pen den, mig tor - de i mor-gon bi - da!» Här

står en borg för Bern, och där bor in - ne kong Did-rik.

2. Det svarade mästern Hillebrand,
han var en kämpe så vis:
»Visa vill jag dig kämpen den,
och han heter Bernevis.»

3. »Hör du, mäster Hillebrand,
du äst en kämpe så starker,
du skalt rida främst uti Bertingsborg,
och föra vår sköldemärke.»
4. Svarade mäster Hillebrand,
han var en kämpe så vis:
»Jag rider icke främst i skogen i dag,
ty mig sömmer icke den pris.»
5. Det svarade Vidrik Velandsson,
han var så modig i håge:
»Allt vill jag vara den förste man,
som rider i Bertings skoge.»
6. Vidrik rider åt vägen fram,
han yppa' en visa och kvad:
det hördes femton miler
uti det salta hav.
7. Det var Vidrik Velandsson,
han inåt skogen red;
där fann han på Långe Bern rese,
han låg både svarter och leer.
28. Det var Långe Bern rese,
han skulle gullet upphämta,
och så högg Vidrik hans huvud av,
det måtte han fullväl vänta.
29. Då tog han den döde kropp
och reste honom till en ek,
så red han till konung Didrik,
sade av den underlig lek.
30. Så tog han den manneblod,
han smorde sig och sin häst,
så red han till konung Didrik,
sade sig vara skamlig läst.
31. »Haver du fått både hugg och slag
af Reser, så är det illa;
så ville vi draga till Bern igen
och ingen man mera spilla.»
32. »Du vänd dig om, konung Didrik,
du vänd dig snart med mig:
allt det guld, som Reser äger,
det vill jag visa dig.»
33. Det var alla kung Didriks män,
när de finge Reser se,
så lätt de åt skogen rände,
man måtte väl åt dem le.

34. Fram kom Vidrik Velandsson,
han gjorde dem stor spe:
»Huru skulle I honom levandes bida.
I får honom icke dödän se.»
35. Vidrik stötte på Rese med skaft,
att huvudet drog i mark;
»Det må jag för sanning säja,
Reser var en kämpe stark.»
36. »Haver du slagit Reser i dag,
det spörjs om landet så vida;
den kämpen är icke i världen till,
du ju vill med strida.»
37. Så togo de det röda guld,
de bytte det på strand,
och Vidrik hände den bästa part till,
som värvade det med sin hand.
Här står en borg för Bern, och där bor inne
kong Didrik.

4. Lindormen.

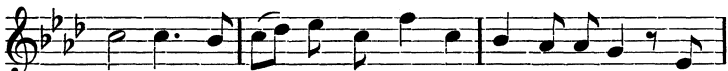
Lindormen är i folkföreställningen en orm av ofantlig storlek. I denna visa är lindormen en förtrollad prins, som återfår sin verkliga gestalt, när han funnit en ung kvinna, som frivilligt vill följa honom — Efter Steffen, *Svenska folkvisor*, 49, Melodien efter Arwidsson, *Svenska fornsånger*, II.

Sjunges till dans i slutan ring med färösteg. Sista versen sjuges av alla deltagarna.

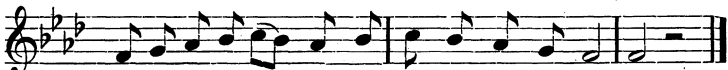
Indansning exempelvis vid verserna 4, 10 (andra raden) och 14. Stegan lätta och »dansande». Kan med fördel utföras av endast flickor.

1. Sig-nild lil - la tjän - te på ko-nungens gård - och de

lek - te - där tjän - te hon sig i fullt åt - ta år. De

lek-te ut - i nät - ter och al - la si - na da - gar.

2. Och när som det led på det nionde år,
då kom där till henne en lindorm så grå.
 3. »Hör, Signild lilla, vad jag säger dig,
haver du ej lust att följa nu med mig?»
 4. Och Signild hon gick, och lindormen han rann,
och Signild lilla mötte bröderna fem.
 5. »Hör du, Signild lilla, vad vi säga må,
varföre skall du följa lindormen så?»
 6. »Käre mine bröder, lät mig ha min gång,
ty mig är så spått allt uti min barndom.»
 7. Och när som de kommo i blomstrande lund,
då lysste Signild lilla att vila en stund.
 8. Och Signild lilla bredde ut kappan den blå,
och lindormen lade sig så varligt därpå.
 9. Och Signild lade sig på kappan ock ned,
och lindormen smög sig så sakta bredvid.
 10. Och när de hade sovit till dager ljus,
så vaknar Signild lilla uti ett kungahus.
 11. Och Signild lilla ser sig noga omkring,
och kring henne stodo tärnor i ring.
 12. Och Signild lilla räcker snövita hand,
så kom där till henne den fagreste man.
 13. Och prinsen han sade till Signild alltså:
»Min styvmor har gjort mig till lindormen grå:
 14. Det skall du få vara, det säger jag nu,
tills någon godvilligt vill vara din brud.»
 15. Och prinsen klappar Signild på rosenkind:
»Vill du nu bli den aldra kärastan min?»
 16. Och Signild lilla tog han allt uti sin famn
och gafna gullringar och drottningenamn.
 17. Och det blev stor glädje i unga kungens gård,
— och de lekte —
det har ej vatt en sådan på fyra tjugo år.
De lekte uti nätter och alla sina dagar.
-

5. Sven i Rosengård.

Efter Geijer och Atzelius, *Svenska folkvisor*, ny uppl. I, 288.

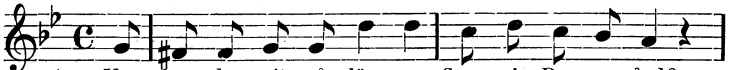
Uppställning i slutan ring och jämna par. Vänster hand i och över gran-nens högra. De två försångarna, modern och sonen, bredvid varandra. Mitt emot i ringen det par, som skall bilda port.

Två steg till vänster, ett till höger, armarna föras mjukt i brösthöjd i samma riktning som stegen. »Sven i Rosengård?» infaller på första, »kära moder» på andra och »aldrig» på tredje högersteget. Vid tredje högersteget höjas armarna sakta i spetsbåge och sänkas åter.

Vid vers 2 eller 3, beroende på ringens storlek, gå försångarna och porten sakta framåt mot varandra. Försångarna gå genom porten och fortsätta utåt i var sin halvcirkel.

De sålunda bildade ringöglorna följa efter, rygg mot rygg, så att ringen vid sångens slut hunnit återtaga utgångsställningen. Stegen, som vid öglornas bildande och till utgångsställningens återtagande, måste tagas alla åt samma håll, markeras enligt ovan angivna ordning med vänster, vänster, höger fot.

Sonens svar i sista versen sjunges av alla deltagarna.

1. »Var har du va't så län-ge, Sven i Ro-sen-gård?» —

»Jag har va-rit i stal-let. Kä-ra mo-der vår. I

vän-ten mig sent el-ler al-drig.»

2. »Vad har du gjort i stallet?» —
»Jag har vattnat fålarna.»
3. »Varför är din kläder så blodig?» —
»Vita folan spjernte mig.»
4. »Varför är din skjorta så blodig?» —
»Jag har mördat broder min.»
5. »Vart skall du då ta' vägen?» —
»Jag skall rymma av landet.»
6. »När kommer du tillbaka?» —
»När korpen han vitnar.»
7. »Och när vitnar korpen?» —
»När svanen han svartnar.»
8. »Och när svartnar svanen?» —
»När fjädern hon sjunker.»
9. »Och när sjunker fjädern?» —
»När gråsten han flyter.»

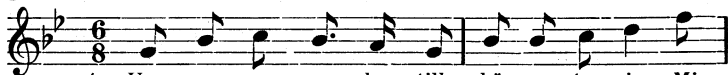
10. »Och när flyter gråsten,
Du Sven i Rosengård?» —
»Stenen flyter aldrig,
Kära moder vår.
I vänten mig sent, men jag kommer aldrig.»

6. En rosen visa med älskog.

Efter Arwidsson, *Svenska fornsånger*, II, 240. Melodien efter Eggelins sångbok.

Växelsång. Uppställning och fattning som i n:r 5.

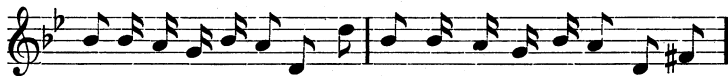
Två steg till vänster. Vid första omkvädet vänder sig paret mot varandra under armrörelse hand i hand utåt i axelhöjd; inre hand i sidan. Vid andra omkvädet dansas giguesteg till versens slut, (flickorna börja med höger, gossarna med vänster fot).

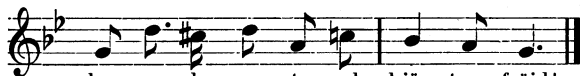
1. Un - ger - sven snac - ka till kä - ra - sten sin: »Min

hjär-tans fröjd! Vil - le I trä - da i lun - den i dag?»—Kom

ro-sor och sa-li-vi - er, kom lil - jer och per-si - li - er, kom

kru - sa - de myn - te och hjär - tans fröjd!

2. »Jag haver varit i lunden i dag,
Och lydde på den foglesång.» —
3. »Du haver ej lydt på foglesång,
Mer haver du stått efter ungersvens gång.» —
4. »Jag haver ej stått efter ungersvens gång.
Jag haver lydt på foglesång.»
5. Han binder sin häst vid liljerot,
Han snacka så mycket jungfrun emot.
6. »Min höviska jungfru jag lærer eder råd,
Varföre gingo I i lunden i går.»
7. Jungfrun gråter och faller mång' tår:
»För eder skull gick jag i lunden i går.» —

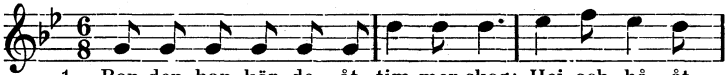
8. »Viste jag de orden voro sann,
Väl skulle den sorgen bliva all.»
9. Deras tal ändas nu så väl,
Min hjärtans fröjd!
Med goda lust, glädje och fröjd!
Kom rosor och salivier, kom liljer och persiljer,
kom krusade mynte och hjärtans fröjd!

7. Kråkvisan.

Efter Arwidsson, *Svenska fornsånger*, III, 527. Melodien är upptecknad efter fru Garborgs sång.

Uppställning, dans och armrörelse i bägge omkvädena som n:r 6. Sista versen sjunges av alla deltagarna.

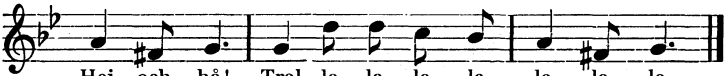
Vid »trallala» fattar paret varandras högra händer och svängcr med giggesteg utan vaggning ett halvt varv medsols. Vid sista stavelsen slås vänster hand kraftigt, och med höjning, i makens högra, så att utgångsfattningen återtages. Vid nästa halva medsolsvarv återtaga makarna sina ursprungliga platser.

1. Bon-den han kör-de åt tim-mer-skog; Hej och hå, åt

tim - mer-skog. Fick han hö - ra var krå - kan gol!

Hej och hå! Tral-la - la - la - la - - la - la - la.

2. Bonden vände om, körde hem igen:
»Jag är så rädder, att kråkan biter mej!»
3. Svarade kärngen med ena tand:
»Aldrig hörde jag kråka skrämman!»
4. Bonden satte bågen emot sitt knä;
Nu sköt han kråkan ned från träd.
5. Han satte bågen emot sitt ben,
Han sköt den kråkan ned ur gren.
6. Bonden satte bågen emot sin fot;
Han sköt den kråkan i hjärterot.

7. Brått kom det bud från konungens gård:
»Vad gjorde du med kråkan du sköt i går!» —
8. »Den kråkan var nyttig till mången god sak:
Med fjädern täckte jag all min tak.»
9. Och huvudet tog jag till kärkeknapp.
Och näbben den tog jag till tunnetapp.»
10. »Av huden gjorde jag tolv par skor,
Förutan tofflor jag gav åt mor.»
11. »Och köttet satte jag i balgar och kar,
Förutan de stekar jag gav åt min far.»
12. »Föttren dem tog jag till dyngegrep,
Tarmarna tog jag till stockarerep.»
13. »Av skråvet gjorde jag ett gångande skepp;
Hej och hå, ett gångande skepp.
Det likaste som uppå havet gick!»
Hej och hå! Trallalalalalalala.

8. En gång i min ungdom.

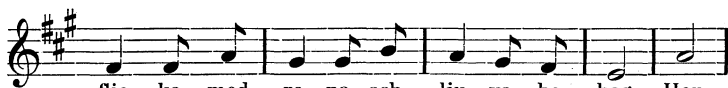
Dansvisa från Uppland. — Sjunges till en form av färödansen kallad Sandöyardansen, då den endast lever kvar på Sandö, Färöarna.

Sjunges av alla deltagarna till dans i slutna ring med färösteg. Jämna par.

Vid orden »hej hopp» dansa paren gigesteg som i n:r 6, flickan stannar vid versens slut till vänster om gossen (dambyte).

En gång i min ung-dom älska-de jag en

flicka med re-na och lju-va be-hag. Hon

lov-te mig tro i lust och i nöd allt in-till sin

9. Åka på isen hala.

Stev av *Ivar Aasen*. översatt av *E. A. Karlfeldt*. — Sjunges till den färöiska »bandansens». Melodien är upptecknad efter fru Garborgs sång.

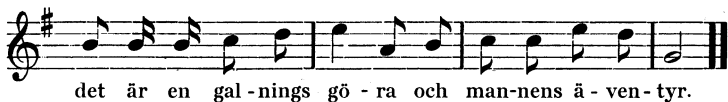
Växelsång till färösteg, flickorna börja sången; v. 6 och 7 sjungas av flickor och gossar gemensamt.

Deltagarna ställa upp sig parvis efter varandra. Med inre handen, (flickan vänster, gossen höger) hålles, på ungefär två armlängders avstånd, ett sträckt band i axelhöjd. Vid dansens början höja paren — utom det första — banden med sträckta armar; första paret vänder sig samtidigt mot de övriga och dansar med sänkt band in under bandvalvet. Paren följa med jämna avstånd samma väg. Så snart ett par sålunda hunnit genom valvet, höjes bandet, flickan vänder till vänster, gossen till höger, helt om, och paret bildar bandvalv.

De makar, som vid v. 6 träda ut ur valvet dansa utåt ifrån varandra (gossarna fatta banden med bägge händerna) och bilda under färöfattning med de efterföljande tvenne halvcirklar. Så snart alla deltagarna hunnit ut i dessa, slutes ringen och rör sig medsols.

Färöstegen hållas under hela dansen jämna och oberoende av vändningarna.

2. Göra sig grann och fager
och färdas så fint och smått,
gömma sitt rätta lynne,
tills målet väl är nått,
låta dig länge hoppas
och svika dig redan brått:
det har jag hört som oftast
skall passa kvinnor gott.
3. Göra sig mör i munnen
och fria på narri blott,
fresta de stackars flickor
till både stort och smått,
låta dem sedan fara
och le åt deras lott:
det har jag hört som oftast
skall passa karlar gott.
4. Gå så förnäm och kräsen
och byta sin håg var dag,
kappas om största ståten
och köpa av alla slag,
låta en annan svida
för slika företag:
det har jag hört som oftast
skall vara kvinnfolks-tag.
5. Gå så kavat och skryta
och pösa av självbehag,
sitta i dryckeslaget
och hänga natt och dag,
komma sen hem och dundra
och hota med hugg och slag
det har jag hört som oftast
skall vara karlars tag.

6. Ändå så vill jag säga:
det finns så många slag.
Råkar man på det goda,
så ser man väl andra drag.
Móter ett ärligt hjärta
ett lika hjärtelag,
ja, då är det ljusst i hoppet
som sol på en sommar dag.
7. Ja, när de rätta mötas,
är allt i sitt rätta lag.
Troget på väg de följas
i sämja och gott behag.
Ungdom och fågring vika,
men hjärtat slår friska slag;
kärleken håller sin värme
och varar till dödens dag.

10. Lilla Rosa.

Efter »A. E.» *Från berg och dal.*

Sjunges till dans i slutna ring med färösteget (se förordet).

1. Ro - sa lil - la tjän - te på ko - nun - gens
gård, — Med ä - ran och med dygd. — Och där tjän - te
hon ut - i åt - ta run - da år. — I vin - nen väl,
I vin - nen väl bå - de ro - - sor och lil - jor.

2. Och härtigen talte till Rosa lilla så:
»Rosa lilla, Rosa, trolova mig i år!»
 3. »Härtig, ack härtig, I talen icke så!
Där ständar Er fader, han lyssnar däruppå.»
 4. »Hör det, vem som det höra vill!
Jag talar icke mer än hugen leker till.»
 5. De orden, de voro ej förr sagda fram,
Förr'n kungen sände härtigen till främmande land.
 6. Och sände han härtigen till främmande land,
Men Rosa lilla fick han en greve uti hand.
 7. De skeppen, de gingo både till och ifrån,
Och härtigen han spör hur det Rosa lilla går.
 8. »Väl Rosa lilla gångar, det gångar alltså,
I dag om en månad månd' hennes bröllop stå.»
 9. »Ock skall hennes bröllop i dag en månad stå,
Jag vara skall så när, att jag ser däruppå.»
 10. Och Rosa lilla ut genom fönstret såg;
Så fick hon se de flaggor både vita och blå.
 11. »Jag skådar de flaggor, både vita och blå;
Och dem har jag virkat med mina fingrar små.»
 12. Och Rosa lilla språng till sjöstrand,
Hon stannar inte förr än i härtigens famn.
 13. Och satte de sig på gråan en sten;
De talte så mycket om kärlekens men.
 14. De talte så mycket om kärlekens harm,
Till dess de sutto döda uti varannans famn.
 15. Och brått kom bud för konungen fram:
»Rosa sitter död uti härtigens famn.»
 16. »Och jag skall göra dem det till bravad
Att de ej ska' få ligga i en och samma grav.»
 17. Det växte upp liljor på båda deras grav;
De växte tillsammans med alla sina blad.
 18. Det växte upp rosor ur båda deras mun;
De växte tillsammans i fagraste lund.
 19. »Och hade jag trott deras kärlek så huld
Jag hade dem ej skilt för rödaste gull.»
-

11. Herr Carl eller klosterrovet.

Efter Geijer och Afzelius, *Svenska folkvisor*, ny uppl. I, 139.

Sjunges till dans i slutna ring med färöstep (se förordet).

Omkvädet i vers 12 sjunges av *gossarna*, i verserna 13 och 14 av *flickorna*.

1. Herr Carl han gick för sin fo - ster - mor in, Han

frå - ga - de hen - ne om råd: »Hur skall jag skö - na

jung-frun med mig ur klo - stret få? Hur skall jag skö - na

jung-frun med mig ur klo - stret få?» Men herr Carl (han)

so - ver al - le - na.

2. »Du lägg dig sjuk, du lägg dig död,
Du lägg dig uppå bår,
Så kan du sköna jungfrun
Med dig ur klostret få.»
3. In kommo de småsvennerne,
Voro klädde i kläderna blå:
»Och lyster skön jungfrun i vakstugan gå
Och se herr Carl på bår?»
4. Och in kommo de småsvennerne,
Voro klädde i kläderna röd':
»Behagar skön jungfrun i vakstugan gå
Och se herr Carl är död?»
5. Och in kommo de småsvennerne,
Voro klädde i kläderna vit':
»Behagar skön jungfrun i vakstugan gå
Och se herr Carl stå lik?»

6. Och jungfrun gick för sin fostermoder in,
Och frågade henne om råd:
»Ack, kan jag i vakstugan få gå
Och se herr Carl på bår?»
 7. »Och inte vill jag dig giva råd,
Ej heller så nekar jag dig;
Men om du i afton i vakstugan går,
Herr Carl han sviker dig.»
 8. Och jungfrun inför dörren gick,
Hon glimmade som en sol;
Men herr Carls falska hjärta
Det låg på bår och log.
 9. Och jungfrun till hans huvud gick,
Hon såg på hans krusade hår:
»Ack, medan du här levde,
Du höll mig ganska kär.»
 10. Och jungfrun hon till fötterna gick,
Hon lyfter på vitan linn':
»Ack, medan du här levde,
Du var allrakärasten min.»
 11. Och jungfrun hon till dörren gick,
Hon bjöd sina systrar god natt;
Herr Carl, som uppå båren låg,
Sprang upp, tog henne fatt.
 12. »I båren ut min bår igen,
I skänken mjöd och vin,
I morgon skall mitt bröllop stå
Med allrakärasten min.»
 13. Det var de klosterunnor —
De läste uti bok —
«Visst var det en Guds ängel,
Som bort vår syster tog.»
 14. Och alla klosterunnor
De sjöngo för sig:
»Krist, giv en sådan ängel
Komm', tog' båd mig och dig!»
Men herr Carl sover allena.
-

12. Sorgens makt.

Efter Geijer och Afzelius, *Svenska folkvisor*, ny uppl. I, 30. (Verserna 7, 8, 10 uteslutna).

Sjunges till dans i slutan ring med färösteg (se förordet).

1. Li - ten Ker - stin och hen - nes mo - der de la - de gull i

bår — Vem bry - ter lö - ven av lil - je - träd? — Li - ten

Ker - stin hon sör - jer sin fä - ste - man ur grav. I

fröj - den e - der al - - - la da - gar.

2. Han klappade på dörren med fingrarna små:
»Statt upp, liten Kerstin, tag låsen ifrå!»
3. »Med ingen så haver jag stämman satt,
Och ingen så släpper jag in här om natt.»
4. »Statt upp, liten Kerstin, tag låsen ifrå!
Jag är den ungersven, du förr så hållit av.»
5. Och jungfrun hon månde så hastelig uppstå,
Så lätt tager hon den låsen ifrå.
6. Så satte hon honom på rödan guldskrin
Och tvådde hans fötter i klaraste vin.
9. Och jungfrun steg upp och tog på sig sina skor;
Så följde hon den ungersven över långan skog.
11. »Och se, sköna jungfru, hur månen upprann!»
Så hastelig den ungersven från henne försvann.
12. Då satte hon sig ned allt uppå hans grav:
»Och här skall jag sitta, tills Herren Gud mig tar.»
13. Då hördes svara den ungersven:
»Och hör du, liten Kerstin, gå hem igen!»

14. »För var och en tår, som du fäller uppå jord,
Min kista hon bliver så full utav blod.»
15. »Men var gång på jorden du är i hjärtat glad» —
Vem bryter löven av liljetråd? —
»Min kista hon bliver så full av rosors blad.»
I fröjden eder alla dagar.

Den som är intresserad av att taga reda på den gamla sångdansen hänvisas till:

HULDA GARBORG, Song-Dansen i Nord-Landi. Kristiania 1903.

RICHARD STEFFEN, Enstrofig nordisk folklyrik i jämförande framställning. Sthlm 1898.

HJALMAR THUREN, Dans og kvaddigtning paa Færøerne. Kbn 1901.

Pris 35 öre.
